

KLASA: 601-01/24-05/2

URBROJ: 2137-56-24-1

Koprivnica, 9.9.2024.

Izvješće o radu Dječjeg vrtića Tratinčica za pedagošku godinu 2023./2024

Ravnateljica:

Sandra Oreški

Sadržaj

1. USTROJSTVO RADA	3
2. MATERIJALNI UVJETI RADA.....	5
3. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE	6
3.2. Projekti i suradnje	6
3.3. Antropometrijska mjerenja	6
3.4. Zdravstveni odgoj djece	7
3.5. Suradnja s roditeljima u odnosu na potrebe.....	7
3.6. Pobol na razini pedagoške godine 2023./2024.....	7
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI PROCES.....	8
4.1. UVOD.....	8
4.2. PLANIRANO UNAPREĐENJE RADA	9
4.2.1. Multigeneracijski strateški plan uključivanja osoba različite dobi u neposredni rad s djecom	9
4.2.2. Stjecanje životno praktičnih i radnih vještina u vrtiću - DOMAĆINSTVU.....	9
4.2.3. UČENJE NA OTVORENOM I AKTIVNOSTI S KRETANJEM I UNAPREĐENJE OSJETILNOG RAZVOJA	11
4.2.4. DIGITALNE TEHNOLOGIJE, ROBOTIKA I STEM PODRUČJE	13
4.2.5 UNAPREĐENJE KOMUNIKACIJSKIH KOMPETENCIJA, OTPORNOSTI I PROSOCIJALNIH VJEŠTINA I KOMPETENCIJA DJECE I ZAPOSLENIKA I INKLUZIJA	14
4.3. NASTAVAK RADA NA PODRUČJIMA	16
4.3.1. Interni plan prilagodbe na jaslice i vrtić	16
4.3.2. PROJEKTNI NAČIN RADA U SKUPINAMA.....	16
4.3.3. EKOPROGRAM RADA.....	16
4.4. PROGRAM JAVNIH POTREBA	17
4.4.1. Program predškole	17
4.4.2. Djeca s posebnim potrebama / teškoćama u vrtiću.....	17
4.4.3. LOGOPEDSKA PODRŠKA DJECE.....	18
5. STRUČNO USAVRŠAVANJE.....	19
6. SURADNJA S RODITELJIMA	19
7. SURADNJA S DRUŠTVENIM ČIMBENICIMA.....	20

1. USTROJSTVO RADA

Naziv ustanove:	DJEČJI VRTIĆ „TRATINČICA“, KOPRIVNICA	
Broj i naziv pošte:	48 000 Koprivnica	
Županija:	Koprivničko-križevačka	
Broj područnih odjela u DV „Tratinčica“:	11	
Broj djece s 1.9.2023.	748 djece (159 u jaslicama i 589 u vrtiću)	
Najviši broj djece kroz godinu	754 (161 jaslice i 593 vrtić)	
Broj skupina:	42	
Broj zaposlenika:	odgojitelj	92
	stručni suradnik i zdravstveni voditelj	8
	uprava	4
	ostali zaposlenici	39
	ravnatelj	1
	sveukupno zaposlenika	144
Ravnateljica:	Sandra Oreški	
Kontakt:	048/621-358 djecji.vrtic.tratincica@kc.t-com.hr ravnateljica@tratincica.hr www.tratincica.hr	

Vrtić provodi odgojno – obrazovnu djelatnost u 42 odgojnih skupina na 10 lokacija u gradu i 2 prigradska naselja.

Rad vrtića organizira se u sljedećim objektima:

	Naziv objekata	Broj skupina:
JASLIČKE SKUPINE:	Bubamara Trg podravskih heroja 7	4
	Bombončić Trg podravski heroja 7	1
	Ivančica Ul. Ante Starčevića 41	1
	Crvenkapica Trg Žarka Dolinara 12	2
	Kockica J. J. Strossmayera 3	1
	Zvezdica Ul. Franje Mraza 24	2

	Jabučica Krešimirova ulica 30/1, Starigrad	1
	Vjeverica, Vinica 67	1
	UKUPNO:	13
VRTIĆKE SKUPINE:	Tratinčica Trg podravskih heroja 7	6
	Ivančica Ul. Ante Starčevića 41	2
	Bombončić Trg podravskih heroja 7	1
	Loptica Ul. Ivana Generalića 4	6
	Zvezdica Ul. Franje Mraza 24	4
	Crvenkapica Trg Žarka Dolinara 12	3
	Pčelica Opatička ul. 9	2
	Vjeverica Vinica 67	2
	Lastavica Starogradska 13a, Reka	1
	Jabučica Krešimirova ulica 30/1, Starigrad	2
	UKUPNO	29
UKUPAN BROJ JASLIČKIH I VRTIĆKIH SKUPINA		42

Upravno vijeće Dječjeg vrtića „Tratinčica” na 39. Sjednici Upravnog vijeća dana 22.3.2023. objavljuje Javni natječaj za upis djece u dječji vrtić "Tratinčica" za pedagošku godinu 2023./2024. i s 1.9.2023. broj upisane djece je:

UKUPNI BROJ DJECE NOVOPRIMLJENE DJECE U JASLICAMA I VRTIĆU ZA PED.GOD 2023./2024.	
Jaslice	67
Vrtić	62
UKUPNO	129

Organizacija rada ostvarena je u skladu s planiranim. Do promjena u organizaciji rada je dolazilo radi bolovanja zaposlenika te roditeljnog dopusta odgojiteljica.

Tijekom srpnja i kolovoza radili smo sa smanjenim kapacitetom baziranim na predbilježbama roditelja. Otvoreni su bili objekti: Tratinčica, Bombončić, Loptica, Bubamara i Ivančica.

Radi roditeljnog dopusta, od 1.4.2023. do 1.6.2024., ravnateljicu Sandru Oreški mijenja zamjenica Ida Šipek.

2. MATERIJALNI UVJETI RADA

Materijalni uvjeti objekata su vrlo različiti, od zadovoljavajućih do odličnih. Noviji objekti omogućuju nam ulaganje u didaktiku i razvijanje razvojno-poticajne sredine za djecu (didaktička sredstva, igračke, slikovnice za rad u skupinama, AV – pomagala, stručna literatura). Nažalost, stariji objekti zahtijevaju infrastrukturna ulaganja zbog sigurnosti i pedagoško-zdravstvenih zahtjeva, ali i zbog smanjenja troškova energenata te dotrajalosti pomagala u kuhinjama i vešeraju.

Od planiranog smo ostvarili slijedeće, kupili smo 3 perilice rublja, 3 sušilice rublja, 3 usisavača, 4 hladnjaka, profesionalni plinski štednjak u objektu Loptica, kopirka-multifunkcijski uređaj 4canon image runner-TR za potrebe uprave, proveli smo cjelovitu renovaciju dvije dječje kupaonice u objektu Zvezdica, zamijenjena je dotrajala računalna oprema u pojedinim objektima i uredima, uredski materijal, dopunjen je namještaj u Montessori skupinama, kupljeni su ormari za slikovnice u pojedinim objektima, zaštitna odjeća i obuća za zaposlenike, dva modela lutki za edukaciju odgojitelja iz prve pomoći, zamijenjeni dotrajali radio CD playeri i bluetooth zvučnici u pojedinim skupinama, kupljena su 4 akumulatorska puhača lišća. Postavljene su klime u 4 odgojne skupine u objektu Bubamara.

Sredstva dobivena od Ministarstva znanosti i obrazovanja namjenski su uložena u didaktiku, edukacije odgojitelja i stručnih suradnika te ostali materijal i inventar potreban za rad u kraćem programu predškole te za redovan rad djece s teškoćama i darovite djece u skupinama.

3. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Tijekom pedagoške godine 2023./2024. uloga zdravstvenog voditelja temeljila se na provođenju Programa mjera zdravstvene zaštite, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima, te na Godišnjem planu i programu za pedagošku godinu 2023./2024.

Djeci su osigurani optimalni i sigurni uvjeti za tjelesni, psihički i emocionalni razvoj u skladu s njihovim mogućnostima i potrebama, te briga o zdravlju temeljenu na zdravstvenim standardima.

3.2. Projekti i suradnje

Suradnja	Opis projekta i/ili suradnje	Metode	Cilj	Broj uključene djece (skupine)
Srednja škola Koprivnica-smjer fizioterapeuti	Projekt Gibaj se i rasti zdravo	Vježbe u dvorani i vrtiću, prezentacija, edukacija	Prevenција nepravilnih navika i poteškoća u rastu i razvoju djeteta	5
Oralna higijena	Projekt prevencije karijesa Zdravi zubi-blistav osmjeh	Zdravstveni odgoj, stručni savjeti od stomatologa	Očuvanje zdravlja zubi i usne šupljine	6
Srednja škola Koprivnica –smjer nutricionist	Stručna praksa	Predavanje, praktični rad, nadzor	Suradnja, edukacija, izmjena iskustava, upoznavanje djece sa strukom	Uključena djeca iz svih dobnih skupina (7 učenika)
Srednja medicinska škola Koprivnica	Edukacija	Stručne aktivnosti, prezentacija	Suradnja, edukacija, izmjena iskustava o radu u vrtiću	21 učenika Djeca jaslične dobi
Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije	Edukacija – Dani otvorenih vrata	Stručne aktivnosti, prezentacija	Suradnja, edukacija, upoznavanje djece sa strukom	2
Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije	Edukacija	Predavanje, nadzor, savjetovanje	Edukacija djelatnika, praćenje epidemioloških situacija	Po potrebi

3.3. Antropometrijska mjerenja

Tijekom protekle pedagoške godine, zbog epidemioloških mjera, antropometrijska mjerenja odrađena su jednom tijekom godine.

Antropometrijsko mjerenje, koje određujemo na temelju izmjerene visine i težine djeteta, izrazito je važna metoda praćenja stanja uhranjenosti organizma u dječjoj dobi. Dobivene vrijednosti analizirane su pomoću AnthroPlus programa po preporuci Svjetske zdravstvene organizacije.

Stanje rasta i razvoja djece u dobi od 1. – 7. godine života	Broj djece / % JESEN	Broj djece / % PROLJEĆE
Normalna tjelesna težina i visina	68,56%	70,49%
Povišena tjelesna težina i visina	15%	15,42%
Smanjena tjelesna težina i visina	9,83%	6,37%
Pretilost I stupnja	3,58%	4,67%
Pretilost II stupnja	1,81%	2,68%
Pothranjenost	1,22%	0,37%

3.4. Zdravstveni odgoj djece

Zdravstveni odgoj djece - tema	Broj odrade njih jedinica u skupinama
Higijena tijela i opća higijena	12
Građa tijela, rast i razvoj	6
Pravilna prehrana – što jedemo	12
Oralna higijena	10
Preventivne teme - samozaštita	5
Prevenција bolesti, bakterije i virusi	9

3.5. Suradnja s roditeljima u odnosu na potrebe

Suradnja s roditeljima u odnosu na potrebe	Broj odrade njih jedinica u skupinama
Prilagodba prehrane	36
Ozljeđe u vrtiću	34
Kronične bolesti – terapija	8
Ostala zdravstvena pitanja	87

3.6. Pobol na razini pedagoške godine 2023./2024.

Pobol djece kontinuirano je praćen tijekom cijele pedagoške godine na temelju liječničkih ispričnica, koje su zakonski obvezne prilikom povratka djeteta u skupinu nakon bolesti.

Na temelju prikupljene i obrađene dokumentacije dobiveni su navedeni statistički rezultati:

Bolesti prema liječničkim potvrdama prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB-10)

Dijagnoze	PEDAGOŠKA GODINA 2023./2024., broj oboljele djece
Zarazne i parazitarne bolesti (A00-B99)	306
Bolesti krvi i krvotvornih organa i određeni poremećaji imunološkog sustava (D50-D89)	1
Endokrine, nutritivne i metaboličke bolesti (E00-E90)	1
Bolesti oka (H00-H59)	4
Bolesti uha (H60-H95)	66
Bolesti dišnog sustava (J00-J99)	249
Bolesti probavnog sustava (K00-K93)	5
Bolesti kože i potkožnog tkiva (L00-L99)	7
Bolesti mišićno-koštanog sustava (M00-M99)	2
Bolesti genitalno-urinarnog sustava (N00-N99)	3
Prirođene malformacije, deformacije i kromosomske abnormalnosti (Q00-Q99)	1
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi koji nisu klasificirani na drugom mjestu (R00-R99)	108
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98)	14
Čimbenici s utjecajem na zdravstveni status i kontakt sa zdravstvenim ustanovama (Z00-Z99)	1

Tijekom pedagoške godine vođena je zdravstvena dokumentacija u digitalnom obliku :

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI PROCES

4.1. UVOD

U Dječjem vrtiću Tratinčica ostvarili su se programi koji su u skladu s razvojnim potrebama djece, Godišnjim planom i programom odgojno-obrazovnog rada vrtića za 2023./2024., Kurikulumom vrtića te sukladni Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97., 107/07., 94/13. i 98/19., 57/22) i odredbama Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe te programima verificiranim od Ministarstva znanosti, obrazovanja te potreba roditelja u skladu sa zakonima i pravilnicima te svim općim internim i eksternim aktima vrtića Tratinčica.

U Dječjem vrtiću Tratinčica tijekom 2023. - 2024. godine provodili su se redoviti 10 satni primarni program, posebni 10 satni program ranog učenja engleskog jezika (1 odgojna skupina), posebni 10 satni sportsko-zdravstveni program (1 odgojna skupina), alternativni 10 satni Montessori program za djecu od 1-7 godine (3 odgojne skupine). Uz navedene posebne i alternativne programe u vrtiću se proveo program „Djeca, prijatelji u prometu“ u suradnji s

Ministarstvom unutarnjih poslova, posebni program predškole (250 sati), program za roditelje „Rastimo zajedno“, program Međunarodne ekoškole (srebrni status ekoškole).

Zahvaljujući provedenim projektima „Za snažniju obitelj“ (Europski socijalni fond), „Budi zdrav“ i „Most do multikulturalnog učenja i stvaranja“ (Erasmus projekti) te stručnom i predanom radu zaposlenika vrtića zabilježen je pozitivan utjecaj na unapređenje rada ustanove na planiranim područjima. Projekt za „Za snažniju obitelj“ završio je 24.9.2023., a „Most“ do 30.9.2023. Projekt „Budi zdrav“ provodio se od 1.2.2023. do 31.7.2024. godine. Osigurao sredstva za strukturirane tečajeve u inozemstvu u iznosu **od 37.343,00 EUR** za provedbu 19 mobilnosti. Strategije rada za stvaranje uvjeta cjelovitog razvoja su cjelokupno ozračje vrtića (materijalno i socijalno), svakodnevne životne situacije u vrtiću, planski stvorene situacije, planirani poticaji i zbivanja na razini odgojne skupine, planirana zbivanja u ustanovi i izvan nje.

4.2. PLANIRANO UNAPREĐENJE RADA

4.2.1. Multigeneracijski strateški plan uključivanja osoba različite dobi u neposredni rad s djecom

Multigeneracijski strateški plan obuhvatio je uključivanja odnosno suradnju sa braćom, roditeljima, djedovima i bakama djece polaznika kao i vanjskim suradnicima učenicima, nastavnicima, profesorima iz osnovnih škola, srednjih i obrtničkih škola, gimnazije, umirovljenicima iz volonterskih udruga, te studenata u aktivnosti koje se provode s djecom u skladu s Godišnjim planom i programom odgojno-obrazovnog rada u skladu s područjima unapređenja. Organizirane suradnje s obiteljima i vanjskim suradnicima bazirale su se na predstavljanju hobija, zanimanja, zajedničkog tjelesnog vježbanja, učenja na otvorenom, čitanju slikovnica, upoznavanju glazbe i glazbenih instrumenata, posebnih interesa, obilježavanju posebnih datuma, organiziranju kreativnih radionica, završnih svečanosti, programa, itd. U ovu suradnju bilo je uključeno 68 braće ili sestara u 19 odgojnih, 410 roditelja u 35 odgojnih skupina, 128 djedova i baka, umirovljenika vanjskih suradnika u 21 odgojnoj skupini.

4.2.2. Stjecanje životno praktičnih i radnih vještina u vrtiću - DOMAĆINSTVU

Osamostaljivanje djece iznimno je važno za razvoj samopouzdanju, odgovornosti, kompetencije djece u životno-praktičnim vještinama. Ove vještine smatraju se temeljem za kasnije usvajanje novih iskustava i znanja, a imaju blagotvoran učinak na samopouzdanje i osjećaj kontrole. Uz osnovne vještine brige o sebi u 14 skupina izrađivali su se smoothiji, u 1 sk. energetske pločice, u 20 sk. kolači i klipčići, 10 sk.kruh i peciva, u 1 sk. pekla je palčinke

i wafle u dvije skupine spremala se zimmica, dok je voćna salata pripremala u 29 skupina. Čaj se spremao u 10 skupina, 15 skupina je čistilo orahe, grah, grašak, u 9 skupina šivali su se gumbi, u 7 skupina se vezlo, kukičalo, plelo, a 16 odgojnih skupina serviralo je stol za formalne prilike dočeka gostiju. 28 skupina sadilo je cvijeće i brinulo o istom, 12 skupina sijalo je i sadilo povrće, u dvije skupine izradile su se platnene torbe, a 3 skupine izrađivale su odjeću za lutke u obiteljskom kutiću. Bogatstvu aktivnosti pridonijeli su roditelji, bake i djedovi svojim volontiranjem u skupinama.

Aktivnost	Broj odgojnih skupina u kojima su sudjelovali bake i djedovi	Broj odg. skupina u kojima su sudjelovali roditelji
Predstavljanje hobija (vezenje, šivanje, kukičanje, pletenje, planinarenje, sadnja cvijeća, vrta, ...)	5	4 +5
Priprema kolača, jela, zimmica,...	7	5
Predstavljanje starih igara	6	
Kreativne radionice izrada ukrasa, čestitaka,	8	11
Sadnja cvijeća, uređenje prostora vrtića	6	8
Sudjelovanje u pečenju kestena	21	31
Obogaćivanje dječjih igrališta za učenje i igru		3

Razvoj samozaštitnog ponašanja također je vrlo važno područje rada u vrtiću. Obaveza je odraslih osigurati sigurno okruženje za odrastanje djeteta no isto tako osposobiti dijete da uvidi potencijalne opasnosti i usvoji znanja i vještine kako se nositi s njima i samo se zaštititi kada je to moguće.

Teme održane u području samozaštite:

Područja rada	Broj odgojnih skupina
Opasnosti i sigurnost u kući	21
Opasnosti u prometu i sigurno kretanje	27
Opasnosti u dvorištu i sigurna igra	32
Broj za hitne slučajeve 112	20
Brojevi hitnih službi	16
Neprimjereni dodiri	3
Rizici komunikacije s nepoznatim osobama i načini samozaštite	17
Opasnosti elektroničkih medija	11
Nenasilno rješavanje sukoba	39

4.2.3. UČENJE NA OTVORENOM I AKTIVNOSTI S KRETANJEM I UNAPREĐENJE OSJETILNOG RAZVOJA

Aktivnosti s kretanjem, boravak na zraku i kontakt s vegetacijom i prirodnim elementima ima višestruke koristi za zdravlje djece i njihov imunitet, kao što pokret i igre imaju blagotvorni učinak na psihomotorni razvoj djeteta. Učenje na otvorenom organizirano je u 38 skupina. Najveći broj učenja na otvorenom organiziran je u dvorištu vrtića (36 skupina), u gradskom parku je učenje organiziralo 15 skupina, šume ili livade blizu vrtića koristila je za učenje 21 skupina, na izletu je to činilo 18 skupina, na Bašci su učile 2 skupine, u voćnjacima i vrtovima obitelji 4 skupine, na gradskim vrtovima 2 skupine, prometni odgoj na ulicama grada imalo je 23 skupine. Organizirani su izleti s edukativnim radionicama u suradnji s Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u Regionalni centar Mura – Drava, Đurđevačke pijeske, šuma Borik, a sa HPD Bilo izlet na Stankov vrh - sudjelovalo 10 odgojnih skupina. Vrtić je osigurao sredstva za plaćanje autobusa kako bi djeca mogla učiti u prirodi i iz prirode. Nabavljena je didaktika koja omogućuje istraživačke aktivnosti u prirodi. Najčešće su organizirane aktivnosti praćenja promjena na biljnom i životinjskom svijetu u prirodi u skladu s godišnjim dobima, proučavanje kukaca, leptira, pčela, biljaka (maslačak, ljekovito bilje), voćnjak (list, cvijet, plod), briga o prirodi, sadnja vrta, cvijeća, proljetnice, vremenske prilike, prometna kultura, istraživanje povijesti bicikla, razglednice Koprivnice (pročelja zgrada), poučne table u parku, kretanje gradom pomoću kompasa, oznake u gradu za slijepe, slabovidne i osobe s invaliditetom, bio raznolikost uz rijeku Dravu, izrada vodenica na Dravi. Prema godišnjem izvješću skupina 33,3% odgojitelja planira tjedni plan pri čemu se većina aktivnosti provodi na otvorenom.

Sportske aktivnosti intenzivno se provode u svim objektima tijekom obilježavanja hrvatskog olimpijskog dana, Europskog tjedna kretanja, Dječjeg tjedna, obilježavanja Dana vrtića, Dana Erasmusa te tijekom godine kroz planirane aktivnosti u odgojnim skupinama. Uz samostalne organizacije aktivnosti, ove aktivnosti organiziramo uz suradnju s obiteljima djece polaznika kao i vanjskim suradnicima kao što su sportske udruge i klubovi. U aktivnosti s kretanjem Sportske igre i takmičenja bila su organizirana u 33 odgojne skupine. 22 odgojne skupine sudjelovale su u najmanje jednoj ovakvoj aktivnosti, 9 odgojnih skupina sudjelovalo je u 2 sportske aktivnosti, 4 skupine u 3 sportske aktivnosti, dok je 9 skupina sudjelovalo u 4 i više ovakvih aktivnosti. 26% skupina sudjelovalo je u 3 i više sportskih aktivnosti. Kroz suradnje s obiteljima i vanjskim suradnicima, organizirano je upoznavanje sa različitim

sportovima i sportašima. Tko su djeca upoznala judo, karte, hrvanje, nogomet, rukomet, košarku, gimnastiku, atletiku, skok u dalj, plivanje. Djeca su imala priliku upoznati sportaše nogometaše NK Belupo, trenere, roditelje kineziologe. Četiri odgojne skupine – ekipe sudjelovale su na 20. olimpijskom festivalu dječjih vrtića grada Koprivnice. Osvojena su brojne medalje. Za olimpijadu djecu su pripremale odgojiteljice: Melita Zamlijačanec, Marija Milivojević, Adrijana Široki, Josipa Kodrić, Ivana Ciganek, Mimoza Tatari Strelec, Ana Peroković, Gordana Bonta i Ana Marija Geček.

Trčanje 50 m - dječaci	Zlatna (Lovro Popijač) i srebrna medalja (Patrik Furdić)
Trčanje 50 m – djevojčice	zlatna (Lea Jendrašić), srebrna (Greta Sladoljev) i brončana medalja (Marta Kolonjak)
Bacanje loptice - dječaci	zlatna (Patrik Peroš) i srebrna medalja (Roko Jakopčin)
Bacanje loptice – djevojčice	srebrna (Mija Bosman) i brončana medalja (Lana Giner)
Skok u dalj – dječaci	brončana medalja (Erik Jazvec)
Skok u dalj – djevojčice	zlatna (Kiara Kralj), srebrna medalja (Leona Krstitović)
Štafeta - dječaci	zlatna medalja Nikola Posavec, Leon Frančić, Lukas Stubičar, Nikola Vitelić
Štafeta – djevojčice	srebrna medalja (Mara Baniček, Bruna Kuharić, Jana Cestar, Una Krznarić) brončana medalja (Ljupka Kečanović, Emanuela Pecek, Nika Kišić, Zara Čubrilo)
Nogomet - dječaci	Srebrna i brončana medalja
Nogomet – djevojčice	Zlatna i srebrna medalja

Djeca predškolskih odgojnih skupina (8 skupina – 173 djece) sudjelovalo je u školi plivanja organiziranoj od Zajednice športskih udruga grada Koprivnice u sklopu projekta 'Plivanjem do jednakosti'. Unapređenje u ovom području poduprto je i aktivnostima koje su se provodile u sklopu Erasmus projekta „Budi zdrav“. Polaznice mobilnosti održale su 9 edukativnih radionica, na kojima je sudjelovalo sveukupno 143 odgojiteljice, a obrađivale su se teme vezane uz učenje na otvorenom, ekologiju, fitness, yogu, aktivni i zdravi životni stil, glazbu i ples. O sportu se progovorilo i kroz likovnu umjetnost. Skupina Jabučice sudjelovala je na Međunarodnom likovnom natječaju „Velikani hrvatske prošlosti „Dražen Petrović“.

Djevojčica Lucija Vukina je osvojila 2. nagradu, pod mentorstvom odgojiteljica Ane Peroković i Mimoze Tatari Strelec.

4.2.4. DIGITALNE TEHNOLOGIJE, ROBOTIKA I STEM PODRUČJE

Digitalna tehnologija nas okružuje, djeca rastu stalno joj izložena i aktivno uključena u njeno korištenje. Računala, mobilni telefoni, tableti, digitalne igrice nisu više nepoznanica vrtićkoj djeci. Djeca odrastaju u digitalnom svijetu i potrebno je kritički sagledati načine na koje djeca koriste tehnologiju i pružiti im mogućnosti kreativnog, stvaralačkog korištenja tehnologije. Osigurali smo i edukacije za odgojitelje kako bi mogle proširiti svoja znanja o IKT-u te tako unaprijedile svoj rad i mogle djeci omogućiti iskustvo rada s digitalnom tehnologijom, robotikom i STEM područjem. Sve odgojne skupine za komunikaciju s roditeljima i informiranje o aktivnostima sve više koriste digitalne aplikacije i društvene mreže (koriste se službene vrtićke stranice, Facebook te intranet Dinamikom). Izrađeno je 5 digitalnih slikovnica: Brown Bear, Brown Bear, What Do You See, Balončići i čarolija, Čarolija balončića, Tratinčice u svemiru, Mala priča o vrijednim mravcima. U suradnji sa Sveučilištem sjever i dr.sc Mario Periša izrađena je digitalna slikovnica sa skupinom Balončići u sklopu Festivala znanosti. Snimljeno je 5 video uradaka za promociju Erasmus+ mobilnosti, Dana Erasmusa te video uradci za odgojne skupine Balončići. Odgojiteljice Jelena Premec, Ivana Čempuh, Ena Kukić osmislile su priču u sklopu storytelling natječaja KoHo pedagogije Baka i žabac te osvojile 1. mjesto i nagradu od 10 edukacija za vrtić iz područja storytellinga. Po prvi puta djeca iz vrtića Tratinčica, skupine Jabučice i Srčeka sudjelovala su na 6. predsmotri u Koprivnici i 6. državnoj smotri u pripovijedanju za djecu i mlade "Logos" 2024. u Varaždinu. Održana je digitalna i STEM radionica i radionica robotike, land art, i mindfulness radionice tijekom Dana Erasmusa i Dječjeg tjedna za zainteresiranu djecu i roditelje vrtića i grada. Organizirali smo male zabavne pokuse iz kemije i fizike, upoznati ih s fizikalnim pojavama i zakonitostima, prirodom, biljnim i životinjskim svijetom, životnim pojavama i procesima koje su vodili roditelji prof. fizike, kemije, informatike. 6 odgojnih skupina sudjelovalo je na Festivalu znanosti organiziranom na Sveučilištu sjever, a na Danima znanosti u gimnaziji sudjelovale su dvije odgojne skupine. Zabavni kemijski pokusi provedeni su u 15 skupina. Sadržaji programiranja i robotike provodili su se u 4 odgojne skupine, digitalne aplikacije koristile su se u 8 skupina, a u 7 skupina su se koristile digitalne igre za učenje, u 4 odgojne skupine izrađene su digitalne slikovnice. U objektu Lastavica proveo se projekt „Malim koracima u STEM svijet“.

Kako korištenje digitalnih tehnologija i interneta nosi sa sobom i rizike, organizirali smo i predavanje za roditelje te radionicu za djecu koju je održala policijska službenica Maja Vrбек - Prevencija i zaštita djece na internetu. Jedna odgojiteljica je prisustvovala Erasmus stručnom tečaju na temu Cyberbullinga.

Iz područja digitalnih tehnologija, STEM-a i robotike na Erasmus mobilnostima sudjelovale su 4 odgojiteljice koje su pridonijele širenju znanja iz ovog područja održavši 5 radionica za odgojitelje. Uz ova interna stručna usavršavanja odgojiteljice su bile educirane i na eksternim stručnim usavršavanjima (KOHO, AZOO, Knjižnica „Fran Galović“, POU Varaždin).

4.2.5 UNAPREĐENJE KOMUNIKACIJSKIH KOMPETENCIJA, OTPORNOSTI I PROSOCIJALNIH VJEŠTINA I KOMPETENCIJA DJECE I ZAPOSLENIKA I INKLUZIJA

„Predškolsko razdoblje je kritično za razvoj osobnosti. To je vrijeme kada se izgrađuju temelji socijalnog identiteta, razvijaju sposobnosti i počinje graditi pogled na svijet.“ (NPOOLJP, 1999.) Područje emocionalnog i socijalnog razvoja je iznimno bitno za predškolsko razdoblje i postavlja temelj za kasnije snalaženje djeteta u društvu, stvaranju interakcija s ostalim članovima društva i uspjehnosti u životu. Nacionalno program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999.) ističe da je cilj odgojno-obrazovnog procesa je upoznati djecu s pravima i slobodama, obvezama, razvijati stavove poštivanja prava drugih ljudi, prihvaćanje različitosti i poštivanje ljudskog života i dostojanstva osobe što je posebno važno danas zbog globalnih previranja i miješanja stanovništva. Ovom području u vrtiću se poklanja velika pažnja kroz rad na području afirmacije pojedinca (ja), odnosa s drugima (ja i drugi), pripadnosti zajednici (MI), svijet kao cjelina. Na ovim područjima radimo stvaranjem cjelokupnog ozračja prihvaćanja, kroz svakodnevne životne situacije, planski stvorene situacije. Socio-emocionalni razvoj je iznimno važno područje rada u vrtiću. U odgojnim skupinama u skladu s tromjesečnim planovima provodile su se aktivnosti socio-emocionalnog razvoja s ciljem prepoznavanja, imenovanja emocija, samokontrole i usvajanja prosocijalnih oblika ponašanja, poticanja međusobne komunikacije, zajedništva i suradnje pri čemu se uvažavaju individualne mogućnosti svakog djeteta. Provođene su aktivnosti usvajanja pravila ponašanja skupine i nenasilnog rješavanja sukoba. U 19 odgojnih skupina istaknuti su posteri osoba različite boje kože, u 30 skupina izrađivali su se posteri s temom zajedništva i prihvaćanja različitosti, u 34 odgojne skupine imamo lutke različite boje kože, u 2 skupine organizirane su aktivnosti s udrugama osoba s teškoćama u razvoju, organizirane su 2 iskustvene radionice kako

bi se upoznali s potrebama osoba s teškoćama u razvoju, u 9 skupina obilježili su se Dan osoba s autizmom, Svjetski dan dijabetesa, Dan osoba s Down sindromom, Dan gluhih i nagluhih osoba, Međunarodni dan slijepih i slabovidnih osoba, Dan celijakije, Dan osoba s invaliditetom, Dan ružičastih majica. U 31 odgojnoj skupini odgojitelji su proveli aktivnosti i diskusije s ciljem razvoja osobnog, obiteljskog i društvenog identiteta i poučavaju različitosti. Omogućavali su djeci knjige, lutke, igračke, dijelove odjeće, fotografije i slike, glazbu koja reflektira različit imidž djece koja se ne mogu sresti u bližem okruženju kao i one koje reflektiraju živote onih u odgojnoj skupini. Organizirali su aktivnosti koje pomažu djeci da nauče i prihvate razlike i sličnosti između svih ljudi. Kako bi unaprijedili ovo područje rada odgojiteljice su bile uključene u edukacije kroz Erasmus + strukturne tečajeve, interna i eksterna stručna usavršavanja. 6 odgojiteljica bilo je prisutno na mobilnostima te je održalo diseminacije na kojima je prenijelo znanja te upoznalo odgojiteljice sa sadržajima i aktivnostima iz područja unapređenja pozitivne atmosfere u skupini, mentalnog zdravlja i otpornosti. Zapažen projekt iz područja inkluzije i prihvatanja različitosti i razvoja interkulturalne kompetencije bio je projekt „Djeca mijenjaju svijet“ koji je trajao 10 mjeseci, a cilj mu je bio upoznati djecu s Afrikom, afričkim načinom života, običajima, kulturom, jezikom te je bio predstavljen na stručnom skupu u Osijeku 'Okruženje u integriranom kurikulumu – prostor kao poticaj za cjeloviti razvoj djeteta'. U sklopu projekta ostvarena je suradnja s vrtićem iz Tanzanije - Chekechea Tanzanija. Projekt je proveden u odgojnoj skupini Balončići s odgojiteljicama Ivanom Koščak, Jasminom Markušić i Snježanom Tišljarić.

Uz ovaj projekt ističemo i projekt koji se provodio u objektu Ivančica u 3 odgojne skupine „Reggio koncepcija kao ideja i inspiracija za razvoj Stotinu jezika u zajedničkoj praksi“ pod vodstvom odgojiteljica Gordane Bonta, Ane Marije Geček, Ane Peroković, Mimoze Tatari Strelec, Bojane Kežman i Jelene Matijaško. Ova dva projekta predstavljena su na stručnom skupu Okruženje u integriranom kurikulumu – prostor kao poticaj za cjeloviti razvoj djeteta održan u Osijeku 21. i 22. ožujka 2024. godine u organizaciji Dječjih vrtića Osijek uz suradnju s Fakultetom za odgojno-obrazovne znanosti Osijek i Kineziološkim fakultetom Osijek. Na ovom stručnom skupu svoj rad u skupini Pandice pod nazivom „Dijete i pripovijedanje priča kao sukreatori prostora“ prezentirale su Jelena Premec, Ivana Čempuh, Ena Kukić. Prezentiranje prakse na ovakvim stručnim skupovima potvrda je stručnog i kvalitetnog rada s djecom.

Ove godine organizirali u vrtiću su organizirani Dani europske kuhinje koji su imali za cilj upoznati djecu vrtićkih skupina s europskim zemljama i njihovim specifičnostima kao i

potaknuti djecu na isprobavanje različitih okusa i jela. U ovaj su bili uključeni vrtićki kuhari i zdravstveni voditelji koji su autohtona i prepoznatljiva jela europskih zemalja birali i pripremali u našim kuhinjama. Prilikom serviranja jela, djeca su imala priliku vidjeti zastavu zemlje iz koje jelo dolazi, upoznati se s nekim specifičnostima zemlje ukoliko bi pokazali interes za to, a zastave bi ostajale na vidljivom mjestu u prostoru. Ova aktivnost provedena je u sklopu Erasmus + projekta „Budi zdrav“.

4.3. NASTAVAK RADA NA PODRUČJIMA

4.3.1. Interni plan prilagodbe na jaslice i vrtić

I ove radne godine proveo se interni plan prilagodbe u jaslice i vrtić koji se provodi prvi tjedan rada vrtića. Djeca ulaze u skupine s roditeljima na nekoliko sati prema dogovorenom rasporedu tijekom tri dana, dok 4. dan djeca ostaju na skraćenom dnevnom boravku bez roditelja. Ova praksa pokazala se vrlo korisnom jer smanjuje frustraciju djece prilikom polaska u jaslice i vrtić.

4.3.2 PROJEKTNI NAČIN RADA U SKUPINAMA

Tijekom radne godine 2023./2024. završio je projekt „Za snažniju obitelj“ Europskog socijalnog fonda, Erasmus + KA2 projekt „Most do multikulturalnog učenja i stvaranja“ te Erasmus+ KA1 projekt „Budi zdrav“ kojima su ostvarena značajna sredstva uložena u unapređenje materijalnih uvjeta kao i unapređenje profesionalnih kompetencija stručnih radnika. Provedeno je 9 projekata: Shkamoo - Djeca mijenjaju svijet, Malim koracima u veliki STEM svijet, Pričam ti priču, Životinje, Zanimanja, Yoga u vrtiću, Orff metoda u vrtiću, Fitness u radu s djecom, Reggio koncepcija kao ideja i inspiracija za razvoj stotinu jezika u zajedničkoj praksi te smo bili korisnici projekta „Plivanjem do jednakosti u gradu Koprivnici“ Zajednice športskih udruga grada Koprivnice. Ovi projekti provodili su se u 22 odgojne skupine.

4.3.3 EKOPROGRAM RADA

Nastavili smo s radom programu Međunarodne ekoškole. Zadaci održivog razvoja planirani su i u Europskom razvojnom planu, implementirani u Kurikulum vrtića te su sastavni dio Erasmus+ edukacija projekt „Budi zdrav“ kao i programa Erasmus akreditacije. Zahvaljujući velikoj podršci i suradnji s Komunakcem d.o.o. i Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Koprivničko-križevačke županije ostvarili smo

mного zapaženih i korisnih ekoaktivnosti kojima smo razvijali svijest djece, roditelja i građana o važnosti brige za okoliš. Održano je 14 zapaženih aktivnosti u suradnji s vanjskim suradnicima i organizirane dvije ekoakcije „Čepove skupi-lijekove kupi“ i prvi puta u vrtiću je organizirana dvorišna prodaja „Nisam još za baciti“ na kojoj su zainteresirani roditelji mogli prodati, razmijeniti ili pokloniti dječju odjeću, opremu, igračke. Cilj akcije je popularizirati ponovnu uporabu predmeta i smanjiti potrošačke navike i prekomjerno trošenje novih resursa. Akcije uređenja okoliša vrtića organizirane su u objektu Pčelica, Vjeverica i Zvezdica, a organizirane su uz podršku i pomoć Komunalca d.o.o. i gradske uprave.

4.4. PROGRAM JAVNIH POTREBA

4.4.1. Program predškole

Predškola (250 sati) ostvarila se kroz redovni program i kroz kraći program koji se održavao u popodnevrim satima. Predškolu u redovnom programu polazilo je 204, u popodnevrim satima predškolu je polazilo 42 djece. Sveukupno predškolu je polazilo 246 djece. Predškola je bila organizirana u objektu Tratinčica i Lastavica. Lastavica se nalazi u prigradskom naselju Reka gdje se nalazi romsko naselje. Preseljenjem programa predškole u ovaj objekt smo omogućili pristupačnost i dolazak djece romske nacionalnosti u program kako bi im pružili podršku u pripremi za školu. Program predškole u redovnom programu odvijao se u vremenu od 2.10. 2023. do 31. svibnja 2024.

4.4.2. Djeca s posebnim potrebama / teškoćama u vrtiću

Dječji vrtić „Tratinčica“ u pedagoškoj godini 2023./2024. polazi 245 djece s teškoćama u razvoju i posebnim potrebama. Djeca su uključena u redovni primarni program rada dječjeg vrtića.

DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU I POSEBNIM POTREBAMA UKLJUČENA U REDOVNE SKUPINE (integracija/inkluzija)	
VRSTA TEŠKOĆE: OZNAKA / OPIS	BROJ DJECE:
1. djeca s oštećenjem vida	/
2. djeca s oštećenjem sluha	1
3. djeca s poremećajem govorno – glasovne komunikacije	193
4. djeca s promjenama u osobnosti uvjetovanim organskim čimbenicima ili psihozom	2

5. djeca s poremećajima u ponašanju	3
6. djeca s motoričkim oštećenjima	2
7. djeca sa sniženim intelektualnim sposobnostima	2
8. djeca s autizmom	13
9. djeca s višestrukim oštećenjima	9
10. djeca sa zdrav. teškoćama i neurološkim oštećenjima (dijabetes, astma, bolesti srca, alergije, epilepsija i slično)	8
11. ponašanja i stanja kao faktor rizika	12
UKUPNO DJECE S TUR-U:	245

U skupinama u koje su uključena djeca s težim teškoćama, a prema procjeni stručnog tima, uključuje se u rad skupine još jedan odgajatelj. Dakle, u skupini rade tri odgajatelja (DPS, čl.28., stavak (2)).

Šestero djece s TUR koristi pravo trećeg odgajatelja na skupinu, dakle, u četiri skupine dječjeg vrtića uključen je treći odgajatelj u rad s djecom.

Potencijalno darovita djeca

I ove godine nastavili smo s radom s potencijalno darovitom djecom. Psihologinja je pripremila materijale za odgojitelje. Nakon prvotne procjene od strane vrtićkih psihologinja te uz opažanja odgojitelja i roditelja identificirana su potencijalno darovita djeca. Ove godine psihologinje su utvrdile darovitost kod 20 djece. Uz individualnu podršku koja se pruža svakom djetetu, odgojitelji u skupinama potiču cjelovit razvoj potencijalno darovite djece kroz individualne i grupne aktivnosti. U tu svrhu vodimo računa i o potrebnim materijalima i didaktici. Osim rada u skupinama, aktivna je i igraonica za potencijalno darovitu djecu „Lumenkići“. U igraonici se potiče cjelovit razvoj djece kroz aktivnosti za koje pokazuju najviše interesa te se kroz razne igre, didaktiku i poticaje radi na jačanju njihovih postojećih sposobnosti i vještina, a vodi se briga i o slabijim stranama svakog djeteta.

Igraonicu su vodile odgojiteljice Margareta Cahunek i Bojana Kežman, od listopada do svibnja, za 14-ero djece.

4.4.3. LOGOPEDSKA PODRŠKA DJECE

Jezično-govorna patologija tijekom aktualne pedagoške godine utvrđena je kod 193 djece, odnosno 25% djece u vrtiću. Dio navedene djece uključen je u logopedsku terapiju izvan dječjeg vrtića (npr. OB „Dr. Tomislav Bardek“, Poliklinika SUVAG, ERF, COOR Podravsko sunce...), a dio djece s blažim odstupanjima ili koja još nisu bila spremna za početak

individualnih vježbi uključen je u praćenje jezično-govornog i/ili komunikacijskog razvoja u ustanovi te se roditelje putem individualnih roditeljskih sastanaka i uputa za poticanje kroz svakodnevne aktivnosti educiralo i savjetovalo na koji način poticati jezično-govorni razvoj u svakodnevici. Tijekom godine, u direktnu logopedsku terapiju u sklopu dječjeg vrtića uključeno je 93 djece (12,4% od ukupnog broja polaznika dječjeg vrtića, 48,2% od ukupnog broja logopata) (Grafikon 1.), te 6 djece polaznika kraćeg programa predškole („mala škola“).

5. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Temeljem Zakona o zaštiti na radu, Zakona zaštiti od požara i ostalih važećih zakona s tog područja radnici Dječjeg vrtića „Tratinčica“ redovito se osposobljavaju za rad na siguran način, provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom, tečaj higijenskog minimuma. Stručni radnici imaju obvezu izraditi plan Individualnog stručnog usavršavanja. Stručna usavršavanja provedena su kroz interna i eksterna stručna usavršavanja, odgojiteljska vijeća, individualnog stručnog usavršavanja. U vrtiću je organizirano 18 internih stručnih usavršavanja koje su provele polaznice Erasmus mobilnosti na kojima su prenijela stečena znanja ostalim odgojiteljima. Na ovim radionicama bilo je prisutno 259 odgojitelja. Teme stručnog usavršavanja u skladu s ciljevima Godišnjeg plana i programa kao i Europskog razvojnog plana i projekta „Budi zdrav“. 72 radnika sudjelovalo je na 26 eksternih stručnih usavršavanja. Sve više je odgojitelja koji se i samostalno stručno usavršavaju online stručnim usavršavanjima. To je 72 odgojitelja ostvarilo 255 stručna usavršavanja. 29 odgojitelja zainteresirano se uključiti u Erasmus + projekte.

6. SURADNJA S RODITELJIMA

Suradnja s roditeljima u našoj ustanovi odvija se uz obavezne oblike kao što su konzultacije, roditeljski sastanci, kutići roditelja, tematski roditeljski sastanci, volontiranja roditelja u skupinama, letci, se proširila i na digitalne oblike suradnje. Možemo ponovno spomenuti da je ove radne godine kroz različite aktivnosti, volontiranja, radionice, završne svečanosti, akcije bilo uključeno oko 410 roditelja u 35 odgojnih skupina uglavnom vrtićkih. Održano je 153 roditeljska sastanka na kojima se uz važne informacije održavaju i tematski roditeljski u skladu s potrebama odgojne skupine. 20 roditeljskih sastanaka održali su stručni suradnici. Održano je 342 individualne konzultacije. Odgojiteljice su s djecom pripremale program za roditelja tako su program za Božić održalo 12 skupina, Majčin dan i Dan očeva je

programom obilježilo 6 skupina. Završnu svečanost pripremilo je 23 odgojne skupine dok su programe povezane s projektom koji se provodi u skupini održalo 8 odgojnih skupina

7. SURADNJA S DRUŠTVENIM ČIMBENICIMA

Otvorenost našeg vrtića prema suradnji s društvenim čimbenicima je obilježje našeg rada i možemo tvrditi da imamo vrlo dobru suradnju s lokalnom zajednicom. Ova suradnja omogućuje nam unapređenje rada i bogaćenje neposrednog rada s djecom. Ove radne godine sudjelovali smo u 101 različitoj suradnji uz obilježavanje važnih datuma ili tjedana kao i organizirajući samostalno suradnje s udrugama, klubovima ustanovama. Ove godine imamo uspostavljenu novu suradnju s Klubom volonter penzioner i umirovljenicima MO Tarašćice i gđom Marijom Čížmek. Vrijedno je istaknuti humanitarne akcije koje su bile organizirane u našem vrtiću ove godine kojima smo pomogli našim sugrađanima. Akcije su se odvijale uoči Uskrsa i uz Svjetski dan činjenja dobrih djela. Organizirane su 3 akcije. 1. akcija prikupljanja likovnog potrošnog materijala „Uljepšajte dan djeci u bolnici“ u koju su se uključili roditelji objekta Crvenkapica i prikupili likovni materijal za Opću bolnicu „Dr. Tomislav Bardek“ odjel pedijatrije. 2. akcija prikupljanja hrane i higijenskih potrepština „Na Uskrs za dar“ za Župu blaženog Alojzija Stepinca. Akcija se provela u objektu Zvezdica. 3. akcija u suradnji s Crvenim križem Koprivnica prikupljanje hrane i higijenskih potrepština za socijalnu samoposlugu koje se provodila u ostalih 10 objekata. Prikupljeno je 1027 prehrambenih proizvoda težkih 469 kg, 163 higijenska proizvoda težkih 59 kg.

Uz ove akcije svake godine sudjelujemo u akciji „Solidarnost na djelu“ za koju je prikupljeno 382,72 eura. Ovom prilikom zahvaljujemo djeci i roditeljima na njihovoj velikodušnosti i želji da pomognu našim najpotrebitijim građanima. Zahvaljujemo roditeljima što od malih nogu uče djecu plemenitosti i solidarnosti čime našu zajednicu možemo učiniti lijepim mjestom za življenje u kojoj se svi osjećaju prihvaćenima.